

คู่มือการปฏิบัติงาน

เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการขอรับและการจ่ายบำเหน็จดำรงชีพสำหรับผู้รับ
บำนาญ ซึ่งมีอายุตั้งแต่ ๗๐ ปีขึ้นไป พ.ศ.๒๕๖๒

หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการขอรับและการจ่ายบำเหน็จดำรงชีพสำหรับผู้รับบำนาญ ซึ่งมีอายุตั้งแต่ ๗๐ ปีขึ้นไป พ.ศ.๒๕๖๒ ในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ดังนี้

(๑) เพื่อให้ทราบความรู้เกี่ยวกับกฎกระทรวงกำหนดอัตราและวิธีการรับบำเหน็จดำรงชีพ หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการขอรับและการจ่ายบำเหน็จดำรงชีพสำหรับผู้รับบำนาญ ซึ่งมีอายุตั้งแต่ ๗๐ ปีขึ้นไป พ.ศ.๒๕๖๒

(๒) เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจกับผู้ปฏิบัติงาน ในหน่วยงาน

(๓) เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการขอรับและการจ่ายบำเหน็จดำรงชีพสำหรับผู้รับบำนาญ ซึ่งมีอายุตั้งแต่ ๗๐ ปีขึ้นไป พ.ศ.๒๕๖๒ ได้รับทราบถึงสภาพปัญหาและอุปสรรคขั้นตอนการดำเนินงานตั้งแต่การยื่นเรื่องขอรับเงินบำเหน็จฯ จนถึงขั้นตอนที่กรมบัญชีกลางอนุมัติส่งจ่ายเงินและสถาบันการเงินอนุมัติกรณีที่มีหนี้บำเหน็จค้างชำระกัน

(๔) เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานและผู้รับบำนาญเข้าใจและทราบถึงขั้นตอนการโอนเงินเข้าบัญชีเงินฝากธนาคาร

(๕) เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความถูกต้องตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด ทำให้เกิดประสิทธิภาพ สะดวก รวดเร็ว และสามารถตอบปัญหาหรือชี้แจงผู้รับบำนาญที่มาติดต่อขอรับเงินบำเหน็จดำรงชีพ อายุตั้งแต่ ๗๐ปี ขึ้นไป ทราบถึงข้อมูลและการปฏิบัติอย่างถูกต้อง

๑. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

กฎกระทรวงกำหนดอัตราและวิธีการรับบำเหน็จดำรงชีพ พ.ศ. ๒๕๖๒

- อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔ และมาตรา ๔๗/๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๒๑) พ.ศ. ๒๕๔๖
- อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๙ และมาตรา ๕๗/๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม แห่งพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๕๖)
- กฎกระทรวงกำหนดอัตราและวิธีการรับบำเหน็จดำรงชีพ พ.ศ. ๒๕๖๒

๒. ผู้มีสิทธิขอรับเงินได้ตามกฎกระทรวงกำหนดอัตราและวิธีการรับบำเหน็จดำรงชีพ พ.ศ. ๒๕๖๒

(๑) ผู้รับบำนาญซึ่งมีอายุต่ำกว่า ๖๕ ปี ให้มีสิทธิขอรับเงินบำเหน็จดำรงชีพได้ไม่เกินสองแสนบาท

(๒) ผู้รับบำนาญซึ่งมีอายุตั้งแต่ ๖๕ ปี ขึ้นไป แต่ไม่เกิน ๗๐ ปี ให้มีสิทธิขอรับบำเหน็จดำรงชีพได้ไม่เกินสี่แสนบาท แต่ถ้าผู้รับบำนาญนั้นได้ใช้สิทธิตาม (๑) ไปแล้ว ให้ขอรับบำเหน็จดำรงชีพได้ไม่เกินส่วนที่ยังไม่ครบตามสิทธิของผู้นั้น แต่รวมกันแล้วไม่เกินสี่แสนบาท

(๓) ผู้รับบำนาญซึ่งมีอายุครบตั้งแต่ ๗๐ปีขึ้นไป ให้มีสิทธิขอรับบำเหน็จดำรงชีพได้ไม่เกินห้าแสนบาท แต่ถ้าผู้รับบำนาญนั้นได้ใช้สิทธิตาม (๑) หรือ (๒) ไปแล้ว ให้ขอรับบำเหน็จดำรงชีพได้ไม่เกินส่วนที่ยังไม่ครบตามสิทธิของผู้นั้น แต่รวมกันแล้วไม่เกินห้าแสนบาท

๓. หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการขอรับและการจ่ายบำเหน็จดำรงชีพ สำหรับผู้รับบำนาญซึ่งมีอายุตั้งแต่ ๗๐ ปีขึ้นไป พ.ศ. ๒๕๖๒ แบ่งเป็น ๒ กรณี ดังนี้

๑. กรณีมียื่นขอแบบไม่มีหนี้บำเหน็จค่าประกัน ใช้แบบ สรจ. ๓.๑ คือ แบบหนังสือรับรองและขอเบิกบำเหน็จดำรงชีพ สำหรับผู้รับบำนาญ ซึ่งมีอายุครบ ๗๐ ปีขึ้นไป แบบไม่มีหนี้บำเหน็จค่าประกัน หมายความว่าไม่มีหนี้อยู่กับสถาบันการเงิน หรือไม่ได้นำสิทธิในบำเหน็จ ตกทอดไปใช้เป็นหลักทรัพย์ในการค้ำประกันการกู้เงิน

๒. กรณียื่นขอแบบมีหนี้บำเหน็จค่าประกัน แบบ สรจ. ๓.๒ คือ แบบหนังสือรับรองและขอเบิกบำเหน็จดำรงชีพ สำหรับผู้รับบำนาญ ซึ่งมีอายุครบ ๗๐ ปีขึ้นไป แบบมีหนี้บำเหน็จค่าประกัน หมายความว่าจำนวนหนี้ที่มีอยู่กับสถาบันการเงิน กรณีที่ได้นำสิทธิในบำเหน็จตกทอดไปใช้เป็นหลักทรัพย์ในการค้ำประกันการกู้เงิน

โดยแบบหนังสือรับรองและขอเบิกบำเหน็จดำรงชีพทั้ง ๒ แบบ มีรายละเอียดของข้อมูลที่ต้องระบุเหมือนกัน แต่มีขั้นตอนการดำเนินการและระยะเวลาการโอนเงินเข้าบัญชีธนาคารของผู้รับบำนาญแตกต่างกันแต่ทั้ง ๒ กรณี มีหลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดอัตราการคำนวณเงินในสิทธิจะได้รับเงินบำเหน็จดำรงชีพเช่นเดียวกันซึ่งการยื่นขอรับเงินบำเหน็จดำรงชีพทั้ง ๒ กรณีนั้น ต้องมีการพิมพ์แบบคำนวณบำเหน็จดำรงชีพเบื้องต้น (แบบคำนวณประมาณการ) เพื่อให้เป็นแนวทางในการทำความเข้าใจสำหรับผู้รับบำนาญที่จะมายื่นขอรับเงินบำเหน็จดำรงชีพ ฯ

ตัวอย่างแบบคำนวณบำเหน็จดำรงชีพเบื้องต้น

(ประมาณการ)

รายการ	จำนวน	ได้รับเงิน จำนวน/บาท	ได้ลดหนี้ จำนวน/บาท	หมายเหตุ
(๑)อัตราบำนาญ	๓๓,๐๐๐.๐๐			
(๒)อัตราบำนาญพิเศษ	๐.๐๐			
(๓)เงิน ช.ค.บ.	๑,๖๕๐.๐๐			
(๔)บำเหน็จตกทอด (๓๐ เท่า)	๑,๐๓๙,๕๐๐.๐๐			(๑)+(๒)+(๓)X๓๐
(๕)บำเหน็จดำรงชีพ (๑๕ เท่า)	๔๙๕,๐๐๐.๐๐			(๑)X๑๕(ไม่เกินห้าแสนบาท)
(๖)บำเหน็จดำรงชีพที่รับไปแล้ว	๔๐๐,๐๐๐.๐๐			
(๗)หนังสือรับรองสิทธิเดิม	๖๓๙,๕๐๐.๐๐			(๔)-(๖)
(๘)ชำระหนี้กรณีผิดนัด	๐.๐๐			
(๙)หนังสือรับรองสิทธิปัจจุบัน	๖๓๙,๕๐๐.๐๐			(๗)-(๘)
(๑๐)หนี้คงเหลือเดิม	๐.๐๐			ได้รับเงินแจ้งจากธนาคาร
(๑๑)บำเหน็จดำรงชีพอายุ ๗๐ ปีขึ้นไป	๙๕,๐๐๐.๐๐			(๕)-(๖)
(๑๒)โอนเงินเข้าบัญชี...		๙๕,๐๐๐.๐๐		(๙)-(๑๐)
(๑๓)โอนเงินเข้าบัญชี...			๐.๐๐	(๑๑)-(๑๒)
(๑๔)หนังสือรับรองสิทธิใหม่	๕๔๔,๕๐๐.๐๐			(๙)-(๑๑)
(๑๕)หนี้คงเหลือใหม่	๐.๐๐			(๑๐)-(๑๓)

ตัวอย่างและวิธีการคำนวณเงินบำเหน็จดำรงชีพ

ตามช่วงอายุ

อัตราบำนาญ เดือนละ ๔๐,๐๐๐ บาท X ๑๕ = ๖๐๐,๐๐๐ บาท

มีสิทธิรับเงินได้ไม่เกิน จำนวน ๕๐๐,๐๐๐ บาท

(๑) อายุต่ำกว่า ๖๕ ปี มีสิทธิได้รับ	จำนวน ๒๐๐,๐๐๐ บาท
(๒) อายุ ๖๕ ปีขึ้นไปแต่ไม่ถึงอายุ ๗๐ ปี มีสิทธิได้รับอีก	จำนวน ๒๐๐,๐๐๐ บาท
(๓) อายุตั้งแต่ ๗๐ ปีขึ้นไป มีสิทธิได้รับอีก	จำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท

เกษียณอายุ ๖๕ ปี
 ขอรับได้ จำนวนไม่เกิน ๔๐๐,๐๐๐ บาท
 อายุครบ ๗๐ ปี จะขอเพิ่มได้อีกจำนวน
 ๑๐๐,๐๐๐

เกษียณอายุ ๗๐ ปี
 ขอรับได้ จำนวนไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท

ตัวอย่างการกำหนดอัตราในการขอรับเงินบำเหน็จดำรงชีพของผู้รับบำนาญ อายุตั้งแต่ ๗๐ ปีขึ้นไป

อัตราเงินบำนาญ กรณีอายุ ๗๐ ปี มีสิทธิขอรับเงินบำนาญ เดือนละ	ส่วนต่างบำเหน็จดำรงชีพ (เพิ่มอีก) รับเพิ่มเป็นเงินจำนวน
๒๖,๗๐๐ บาท	๕๐๐ บาท
๒๗,๐๐๐ บาท	๕,๐๐๐ บาท
๒๘,๐๐๐ บาท	๒๐,๐๐๐ บาท
๒๙,๐๐๐ บาท	๓๕,๐๐๐ บาท
๓๐,๐๐๐ บาท	๕๐,๐๐๐ บาท
๓๑,๐๐๐ บาท	๖๕,๐๐๐ บาท
๓๒,๐๐๐ บาท	๘๐,๐๐๐ บาท
๓๓,๓๓๔ บาท ขึ้นไป	๑๐๐,๐๐๐ บาท

๔. เอกสารหลักฐานที่ใช้ในการยื่นขอรับเงินบำเหน็จดำรงชีพฯ

(๑) กรอกแบบหนังสือรับรองและขอเบิกบำเหน็จดำรงชีพ สำหรับผู้รับบำนาญซึ่งมีอายุครบ ๗๐ ปี ขึ้นไป กรณีแบบไม่มีหนี้บำเหน็จค้ำประกัน (แบบ สรจ. ๓.๑)

(๒) กรอกแบบหนังสือรับรองและขอเบิกบำเหน็จดำรงชีพ สำหรับผู้รับบำนาญซึ่งมีอายุครบ ๗๐ ปี ขึ้นไป กรณีแบบมีหนี้บำเหน็จค้ำประกัน (แบบ สรจ. ๓.๒)

(๓) แบบคำนวณบำเหน็จดำรงชีพเบื้องต้น (ประมาณการ) ขอรับได้จากส่วนราชการผู้เบิกบำนาญ (ติดต่อขอรับที่งานทะเบียนประวัติ)

(๔) สำเนาสมุดบัญชีเงินฝากธนาคารที่เงินบำนาญ เข้ากรณีไม่มีหนี้บำเหน็จค้ำประกัน จำนวน ๒ ชุด

(๕) สำเนาสมุดบัญชีเงินฝากธนาคารที่ได้รับแจ้งจากสถาบันการเงินเท่านั้นเพื่อใช้ในการโอนเงินกรณีมีหนี้ค้ำประกัน และรอรับหนังสือรับรองสิทธิจากกรมบัญชีกลาง (ทางไปรษณีย์/รับด้วยตนเอง) โดยให้ผู้รับบำนาญนำหนังสือรับรองสิทธิ เพื่อไปยื่นให้แก่สถาบันการเงินที่ได้กู้ยืมหนี้ค้ำประกันไว้ จำนวน ๒ ชุด

(๖) สำเนาบัตรประชาชน จำนวน ๒ ชุด

(๗) สำเนาทะเบียนบ้าน จำนวน ๒ ชุด

๕. ขั้นตอนการโอนเงินเข้าบัญชีเงินฝากธนาคาร

๑. กรณีไม่มีหนี้บำเหน็จค้ำประกัน เมื่อผู้รับบำนาญได้รับหนังสือส่งจ่ายฯ กรมบัญชีกลางจะโอนเงินเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารตามจำนวนเงินและเลขบัญชีเงินฝากธนาคารที่ระบุในหนังสือส่งจ่ายบำเหน็จดำรงชีพ ตามปฏิทินการจ่ายที่กำหนด (เดือนละ ๓ รอบ)

๒. กรณีมีหนี้บำเหน็จค้ำประกัน เมื่อผู้รับบำนาญได้รับหนังสือส่งจ่ายฯ และหนังสือรับรองสิทธิ ฉบับใหม่จากกรมบัญชีกลางแล้ว ให้ติดต่อสอบถามส่วนราชการผู้เบิกว่าจะโอนเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารวันใด เมื่อทราบวันที่โอนเงินเข้าบัญชีแล้วให้ไปติดต่อของเบิกเงินได้ที่หน้าเคาน์เตอร์ธนาคาร(ที่ได้ยื่นกู้ยืมหนี้ค้ำประกัน

๖. ตารางแสดงขั้นตอนการดำเนินการโดยสรุป ดังนี้

วิธีการออกรายการในแบบ	บัญชีเงินฝากธนาคารที่ใช้ในการโอนเงินบำนาญดำรงชีพ	เอกสารที่จะได้รับจากราชการ	การดำเนินการ หลังจากได้รับเอกสารจากราชการแล้ว	หมายเหตุ
๑.กรณีไม่มีหนังสือแจ้งค่าประกันใช้แบบ สรจ. ๓.๑	บัญชีเงินที่ใช้ในการโอนบำนาญรายเดือน	๑.แบบคำนวณบำนาญดำรงชีพเบื้องต้น (ประมาณ) ๒.สำเนาภาพถ่ายแบบ สรจ. ๓.๑ หน้าแรกจากส่วนราชการผู้เบิกฯ ๓. หนังสือส่งจ่ายบำนาญดำรงชีพจากกรมบัญชีกลาง	๑.ไม่ต้องดำเนินการใดๆ ๒.กรมบัญชีกลาง จะโอนเงินบัญชีเงินฝากตามเวลาที่กำหนด ตามปฏิทินการจ่ายที่กำหนด (เดือนละ ๓ รอบ)	กรณีมีข้อสงสัยโทร.ติดต่อได้ที่ส่วนราชการผู้เบิก
๒.กรณีมีหนังสือแจ้งค่าประกันใช้แบบสรจ. ๓.๒	เลขบัญชีเงินฝากของผู้รับบำนาญตามที่สถาบันการเงินกำหนดให้เท่านั้น (ธนาคารที่ได้ไปยื่นกู้บำนาญค่าประกัน)	๑.แบบคำนวณบำนาญดำรงชีพเบื้องต้น (ประมาณการ) ๒.สำเนาภาพถ่ายแบบ สรจ. ๓.๒ หน้าแรก จากส่วนราชการ ผู้เบิกฯ ๓.หนังสือรับรองสิทธิฉบับใหม่ ๔.หนังสือส่งจ่ายบำนาญดำรงชีพจากกรมบัญชีกลาง	๑.นำหนังสือรับรองสิทธิฉบับใหม่ ไปติดต่อที่สถาบันการเงิน (ที่ยื่นกู้บำนาญค่าประกันทันที) *เพื่อให้สถาบันการเงินยืนยันการได้รับหนังสือรับรองสิทธิในระบบฯ *สถาบันการเงินจะแจ้งเลขบัญชีธนาคารฯ สำหรับใช้ในการโอนเงินบำนาญดำรงชีพไปให้ส่วนราชการผู้เบิก *กรมบัญชีกลางจะโอนเงินเข้าบัญชีเงินฝากฯ ตามที่สถาบันการเงินกำหนดผ่านระบบฯ เท่านั้น ตามเวลาปฏิทินที่กำหนด ๒.ผู้รับบำนาญสามารถติดต่อขอถอนเงินได้ที่ธนาคาร	*ยินยอมเปิดเผยข้อมูลหนี้ *ยินยอมใช้บัญชีเงินฝากธนาคารตามที่สถาบันการเงินกำหนด *กรณีมีข้อสงสัยโทร.ติดต่อได้ที่ส่วนราชการผู้เบิก

แผนผังขั้นตอนการปฏิบัติงานโดยสรุป

